

KOMENTÁŘE WOLTERS KLUWER

Alexander Šíma

Zákon o rybnářství

Komentář

Wolters Kluwer
Česká republika

Vzor citace: ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 1. vydání.
Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 168 s.

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Šíma, Alexander

Zákon o rybářství : komentář / Alexander Šíma. – Praha : Wolters Kluwer ČR, 2013. –
168 s. – (Komentáře Wolters Kluwer)

ISBN 978-80-7357-924-1

639.2/.6 * 351.823.1 * (437.3)

– rybářství – Česko
– zákony
– komentáře

639.2/.6 – Rybářství [24]

Právní stav publikace je k 1. 5. 2013.

Recenzent: doc. JUDr. Milan Kindl, CSc.

© JUDr. Alexander Šíma, 2013

ISBN 978-80-7357-924-1 (brož.)

ISBN 978-80-7478-329-6 (e-pub)

OBSAH

Předmluva	IX
Zkratky	XI
ZÁKON č. 99/2004 Sb., O RYBNÍKÁŘSTVÍ, VÝKONU RYBÁŘSKÉHO PRÁVA, RYBÁŘSKÉ STRÁŽI, OCHRANĚ MOŘSKÝCH RYBOLOVNÝCH ZDROJŮ A O ZMĚNĚ NĚKTERÝCH ZÁKONŮ (ZÁKON O RYBÁŘSTVÍ)	1
§ 1–20 ČÁST PRVNÍ RYBNÍKÁŘSTVÍ, RYBÁŘSKÉ REVÍRY, VÝKON RYBÁŘSKÉHO PRÁVA, RYBÁŘSKÁ STRÁŽ A OCHRANA MOŘSKÝCH RYBOLOVNÝCH ZDROJŮ	1
§ 1–2 Hlava I Úvodní ustanovení	1
§ 1 Předmět úpravy	1
§ 2 Vymezení pojmů	6
§ 3–12 Hlava II RYBNÍKÁŘSTVÍ, RYBÁŘSKÝ REVÍR, CHRÁNĚNÁ RYBÍ OBLAST A VÝKON RYBÁŘSKÉHO PRÁVA	19
§ 3 Rybníkářství	19
§ 4 Rybářský revír	22
§ 5 Chráněná rybí oblast	27
§ 6 Výkon rybářského práva	28
§ 7 Výkon rybářského práva v hraničních vodách	31
§ 8 (Řízení o povolení výkonu rybářského práva)	31
§ 9 (Výběrové řízení)	34
§ 10 Odnětí a zánik výkonu rybářského práva	37
§ 11 Hospodaření v rybářském revíru	39
§ 12 Ochrana rybníkářství a výkonu rybářského práva	43
§ 13 Hlava III LOV	51
§ 13 (Povolené a zakázané způsoby lovu)	51
§ 14–18 Hlava IV RYBÁŘSKÁ STRÁŽ	67
§ 14 (Ustanovení rybářské stráže)	67
§ 15 Zánik ustanovení rybářské stráže	71

§ 16	Oprávnění rybářské stráže	73
§ 17	(Povinnosti rybářské stráže)	79
§ 18	(Odpovědnost za škodu)	80
§ 19–25	HLAVA V ORGÁNY STÁTNI SPRÁVY RYBÁŘSTVÍ	84
§ 19	(Rybářské orgány)	84
§ 20	Obecní úřad obce s rozšířenou působností	85
§ 21	Kraj v přenesené působnosti	86
§ 22	Ministerstvo	86
§ 23	Ministerstvo životního prostředí	88
§ 24	Ministerstvo obrany	89
§ 25	Služební stejnokroj	90
§ 26–29	HLAVA VI OCHRANA MOŘSKÝCH RYBOLOVNÝCH ZDROJŮ	91
§ 26		91
§ 27	(Působnost celní správy)	91
§ 28	(Dovoz a tranzit mořských živočichů)	91
§ 29	(Dozor nad ochranou mořských rybolovných zdrojů)	92
§ 30–31	HLAVA VII PŘESTUPKY A SPRÁVNÍ DELIKTY	93
§ 30	Přestupky	93
§ 31	Správní delikty	98
§ 32–35	HLAVA VIII PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ	100
§ 32	Zmocňovací ustanovení	100
§ 33	Vztah ke správnímu řádu	100
§ 34	Přechodná ustanovení	102
§ 35	Zrušovací ustanovení	104
§ 36	ČÁST DRUHÁ	105
§ 36		105
§ 37	ČÁST TŘETÍ	106
§ 37		106
§ 38	ČÁST ČTVRTÁ	107
§ 38		107
§ 39	ČÁST PÁTÁ ÚČINNOST	108
§ 39		108
	Vybraná ustanovení novel	108
	Literatura	109

VYHLÁŠKA č. 197/2004 Sb., K PROVEDENÍ ZÁKONA č. 99/2004 Sb.,	
O RYBNÍKÁŘSTVÍ, VÝKONU RYBÁŘSKÉHO PRÁVA, RYBÁŘSKÉ STRÁŽI,	
OCHRANĚ MOŘSKÝCH RYBOLOVNÝCH ZDROJŮ	
A O ZMĚNĚ NĚKTERÝCH ZÁKONŮ (ZÁKON O RYBÁŘSTVÍ)	110

§ 1	Hromadně účinná metoda lovu ryb a vodních organismů	110
§ 2	Vedení evidence o hospodaření v rybníkářství.	111
§ 3	Rybářský revír, hranice rybářského revíru a chráněné rybí oblasti	111
§ 4	Vyhlašování, změna a rušení chráněných rybích oblastí.	112
§ 5	Rozsah vypořádání se s předcházejícím uživatelem rybářského revíru	112
§ 6	Předpoklady pro výkon funkce rybářského hospodáře a jeho zástupce	112
§ 7	Hospodaření v rybářském revíru	114
§ 8	Vedení evidence o hospodaření a o dosaženém hospodářském výsledku v rybářském revíru	115
§ 9	Zásady pro udělování výjimek ze zakázaných způsobů lovu	115
§ 10	Rybářský lístek	115
§ 11	Způsob měření délky ryb a nejmenší lovné míry vybraných druhů ryb v rybářském revíru	116
§ 12	Denní doby lovu ryb v kalendářním roce v rybářském revíru	117
§ 13	Doby hájení ryb v rybářském revíru	118
§ 14	.....	118
§ 15	.....	119
§ 16	.....	119
§ 17	.....	120
§ 18	Povolenka k lovu	120
§ 19	.....	121
§ 20	Zkouška rybářské stráže.	121
§ 21	Služební odznak rybářské stráže.	123
§ 22	Průkaz rybářské stráže	123
§ 23	Služební stejnokroj a služební odznak zaměstnanců příslušného rybářského orgánu.	124
§ 24	.....	124
§ 25	.....	125
§ 26	Přechodná ustanovení	125
§ 27	Účinnost	125

Přílohy.	126
Rejstřík	153
O autorovi.	155

PŘEDMLUVA

Rybářství v obou jeho složkách, tedy v rybníkářství i výkonu rybářského práva, má nepopíratelný význam nejen pro rybáře z povolání, ale i pro sportovní rybáře. Rybářství na tekoucích vodách má převážně sportovně-rekreační charakter, nelze však pominout jeho hospodářský význam. Veškerá činnost rybáře – hospodaření na rybochovných zařízeních a rybářských revírech, zejména však při samotném výkonu rybářského práva, tedy lovu, musí být uskutečňována podle zásad řádného výkonu rybářského práva, ochrany ryb a jiných vodních živočichů i obecně ochrany přírody.

Z pohledu historie nebylo kdysi třeba vydávat zvláštní zákony na ochranu rybářství. Stačilo pouze stíhat pych a výtržnosti, jak uzákonil např. Rybářský řád Rudolfa II. z roku 1583 i Rybářské řády Karla VI. z let 1720 a 1728. Až do roku 1885 umožňoval občanský zákoník z roku 1811 volně lovit ryby všem zájemcům. Tento předpis považoval ryby ve vodách za věci bez pána, které si mohl přivlastnit každý. V roce 1874 podala rakouská vláda říšské radě návrh zákona k úpravě rybářského práva, avšak tento návrh byl roku 1879 odvolán. Po rybářském sněmu rakouském v roce 1882 předložila vláda opět zemským sněmům všech rakouských zemí návrhy rybářsko-policejního zákona. V některých zemích monarchie tyto zákony vydány byly, v jiných nikoliv. V roce 1883 vláda předložila znovu říšské radě svůj původní návrh rybářského zákona, který byl teprve po devátém projednávání konečně v roce 1885 přijat. V účinnost vstoupil po uzákonění příslušného zemského zákona.

V historických zemích českých takový zákon, který by navazoval na říšský zákon, vydán nebyl, a tak v Čechách platil starý rybářsko-policejní zákon – zákon o rybářství ve vodstvu vnitrozemském č. 58/1885 ř. z. ze dne 25. dubna 1885. Tento zákon se vůbec nezabýval otázkami zarybňování vod, chovem ryb, hospodařením na tekoucích vodách atd. Zákon u nás platil, s některými změnami provedenými v pozdějších letech, až do roku 1952. Tento předpis zrušil oprávnění volného lovu ryb a upravil právo provozovat rybářství, kterým rozuměl jak rybníkářství, tak rybolov (dnes výkon rybářského práva). Zemský zákon navazující na zmíněný říšský zákon byl vydán pouze na Moravě (zákon č. 62/1896 mor. z. z. ze dne 6. června 1895). Tyto předpisy (včetně zákona č. 22/1885 čes. z. z.) daly vzniknout rybářskému právu jako samostatnému odvětví práva. K nové úpravě rybářského práva došlo až zákonem č. 62/1952 Sb., o rybářství, který s ohledem na společensko-ekonomické poměry v tu dobu panující představoval zásadní změny. Rybářství bylo rozděleno na produkční rybníkářství a rybářství v tekoucích vodách vyhrazených lovu ryb udicí (byl zaveden pojem výkon rybářského práva). Následovala kodifikace rybářského práva zákonem č. 102/1963 Sb., o rybářství, k němuž byla vydána prováděcí vyhláška ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství č. 103/1963

Sb. Na zásadní změnu společensko-ekonomických podmínek v roce 1989 reaguje v současné době platný zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (rybářský zákon), ve znění pozdějších předpisů s prováděcí vyhláškou č. 197/2004 Sb.

Rybáři mají k dispozici několik titulů se sportovně-rybářskou tematikou, které jim poskytují poučení, odbornou radu a pomoc. Nabyté teoretické znalosti může rybář rozvíjet a zdokonalovat praxí. Poněkud jinak je tomu v oblasti úpravy rybářství právními předpisy. Chybějí publikace obsahující souhrn alespoň základních právních předpisů z daného oboru a jejich výklad. Za poslední relevantní dílo lze považovat práci Vratislava Vimra *České rybářské právo: systematický výklad rybářských zákonů a nařízení, platných v zemi České a texty rybářských zákonů a nařízení*. Praha: V. Linhart, 1947, 162 s., a snad ještě práci JUDr. Tomáše Soukupa *Zákon o rybářství*. Praha: Orbis, 1955, 97 s. Ostatní práce, nikoliv četné, vydané v období následujícím (viz přehled literatury) jsou spíše charakteru populárně-naučného. Rovněž zdroje judičiální nejsou bohužel početné.

Účelem tohoto komentáře je zejména podat praktikujícím rybářům, ale i úředníkům rybářských orgánů, uživatelům rybářských revírů a vlastníkům dotčených nemovitostí výklad základních rybářských předpisů, jimiž jsou zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (rybářský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů. Přílohu tohoto komentáře tvoří prováděcí vyhláška č. 197/2004 Sb., přičemž výklad některých jejích ustanovení je proveden proto, že sám zákon o rybářství obsahuje v řadě případů jen principy a zásady, aby pak v početných zmocňovacích ustanoveních odkazoval na prováděcí předpis, který upravuje otázky rybáře zpravidla nejvíce zajímaví. Právě při interpretaci těchto ustanovení dochází nejčastěji k nesouladu a je ambicí tohoto komentáře napomoci sjednocení tohoto výkladu. Mojí snahou bylo předložit výklad podložený určitými znalostmi rybářských předpisů vyplývajícími z dlouholetých profesních zkušeností civilního soudce a vysokoškolského pedagoga, také funkcionáře rybářského svazu a dále z mnoha konzultací s dalšími odborníky či zaměstnanci zainteresovaných úřadů. Budu vděčen za všechny relevantní připomínky čtenářů, které by mohly být v dalších pracích na toto téma využity.

Komentář reflektuje právní stav ke dni 1. 5. 2013.

ZKRATKY:

zák. o rybníkářství	zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybníkářství), ve znění pozdějších předpisů
vyhláška	vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybníkářství), ve znění pozdějších předpisů
o. s. ř.	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
obč. zák.	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
n. o. z.	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (účinný od 1. 1. 2014)
zák. na ochr. zvířat	zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů
zák. o ochr. přírody	zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů
zák. o myslivosti	zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů
vet. zák.	zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů
vodní zákon	zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů
Listina	usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů
katastrální vyhláška	vyhláška č. 26/2007 Sb., kterou se provádí zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky
přestupkový zákon	zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
lesní zákon	zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů
zák. o obcích	zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
tr. zákoník	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

ZÁKON

č. 99/2004 Sb.

ze dne 10. února 2004

o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráží, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství)

ve znění zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 104/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 18/2012 Sb., zákona č. 237/2012 Sb. a zákona č. 501/2012 Sb.

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

RYBNÍKÁŘSTVÍ, RYBÁŘSKÉ REVÍRY, VÝKON RYBÁŘSKÉHO PRÁVA, RYBÁŘSKÁ STRÁŽ A OCHRANA MOŘSKÝCH RYBOLOVNÝCH ZDROJŮ

HLAVA I ÚVODNÍ USTANOVENÍ

§ 1

Předmět úpravy

(1) Tento zákon upravuje

- a) chov, ochranu a lov ryb, pěstování a lov vodních organismů a ochranu jejich života a životního prostředí,
- b) rybníkářství, výkon rybářského práva, vyhledávání, změnu a rušení rybářských revírů a jejich ochranu,
- c) výkon státní správy v rybníkářství, při vyhledávání, změně a rušení rybářských revírů a při výkonu rybářského práva,
- d) evidenci o hospodaření, o dosaženém hospodářském výsledku, o lovu ryb na udici a evidenci o vydání povolenek k lovu v rybníkářství a při výkonu rybářského práva,
- e) ustanovení, zánik, pravomoce a odpovědnost rybářské stráže,
- f) výkon dozoru nad dodržováním zákona a rozhodnutí vydaných na jeho základě a sankce za neplnění nebo porušení stanovených povinností,

g) podíl státu na úhradě nákladů na opatření přijatých ve veřejném zájmu,
h) ochranu mořských rybolovných zdrojů.

(2) Tímto zákonem není dotčena ochrana ryb a vodních organizmů při nakládání s vodami podle zvláštních právních předpisů.¹

¹ Například zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění zákona č. 320/2002 Sb.

K odst. 1 písm. a)

1. Zákon upravuje chov, ochranu a lov ryb. Pro další výklad je vhodné vymezit pojmy zvíře, živočich, zvěř. V právních předpisech se můžeme setkat se všemi těmito označeními, neboť se užívají nejednotně (podrobněji viz Damohorský, M. Vlastnické právo a ochrana životního prostředí. In Dvořák, J., Kindl, M. *Pocta Martě Knappové k 80. narozeninám*. Praha: ASPI, 2005, s. 35).

2. **Zvíře** je podle zákona na ochranu zvířat proti týrání každý živý obratlovec, kromě člověka, včetně volně žijícího zvířecího jedince a jeho samostatné životaschopné formy, nikoliv však plod nebo embryo [§ 3 písm. b) zák. na ochr. zvířat].

3. **Zvěř** je definována v zákoně o myslivosti tak, že jde o obnovitelné přírodní bohatství představované populacemi druhů volně žijících živočichů, které nelze lovit podle mezinárodních smluv závazných pro ČR nebo které jsou zvláště chráněnými živočichy podle zvláštních právních předpisů, a nebyla-li k jejich lovu povolena výjimka podle těchto předpisů, anebo které lze obhospodařovat lovem [§ 2 písm. b), písm. c), písm. d) zák. o myslivosti].

4. Pojem **živočich** nemá legální definici, pouze zákon o ochraně přírody a krajiny vymezuje pojem volně žijící živočich, a živočichem tedy rozumí jedince živočišného druhu, který se vyskytuje v přírodě a není v přímé péči člověka [§ 3 odst. 1 písm. d) zák. o ochr. přírody]. Zákon rovněž upravuje pojem **zvláště chráněný živočich** [§ 3 odst. 1 písm. h) zák. o ochr. přírody].

5. Hodláme-li se zabývat ochranou ryb a jiných vodních živočichů, není od věci uvést tuto kapitolu pohledem na to, jak je vůbec ke zvířatům přistupováno, zdali je na ně nahlíženo jako na věc, či snad požívají jiného právního statusu.

6. Již od starověku bylo zvíře považováno za majetek a následně římské právo, z něhož vychází až dosud kontinentální evropská právní kultura, je definovalo jako věc. A věci je podle současné právní vědy hmotný předmět a přírodní síla, které jsou člověkem ovladatelné a pro něj užitečné. Tedy i zvířata jsou v právním smyslu věci. Důsledkem toho je, že mohou být předmětem vlastnictví, občanskoprávních i obchodněprávních vztahů, mohou se prodávat, darovat, směňovat apod. S ohledem na to, že jsou ovšem živými tvory, podléhají i zvláštnímu právnímu režimu na ochranu zvířat (zejména viz dále o zákoně na ochranu zvířat proti týrání).

7. Nová kodifikace občanského práva (zatím s účinností od 1. 1. 2014) směřuje k výrazně změněnému náhledu na zvíře, když obsahuje definici, podle níž živé zvíře není věcí a ustanovení o věcech se na živé zvíře použijí obdobně jen v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze (§ 494 n. o. z.).

8. Zvířata mají svoji právní ochranu zakotvenou již v samotném ústavním pořádku, neboť čl. 35 Listiny stanoví, že každý má právo na příznivé životní prostředí (odst. 1) a dále že při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem (odst. 3).

9. Zvířata, která jsou předmětem vlastnictví (tedy zvířata v chovu), požívají ochrany v rámci obecné ochrany vlastnického práva. Stejně jsou ovšem chráněna i zvířata volně žijící v přírodě (a to v rámci povinnosti každého neporušovat svým jednáním právní předpisy na ochranu zvířat).

10. Mezi soukromoprávní nástroje ochrany zvířat patří zejména úprava sousedských práv a institutu náhrady škody v občanském zákoníku.

11. Veřejnoprávní nástroje ochrany zvířat jsou obsaženy v řadě předpisů, z nichž jako zřejmě nejdůležitější lze zmínit zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a (vzhledem k našemu tématu) zákon č. 99/2004 Sb., o rybářství, ve znění pozdějších předpisů.

12. Tuto ochranu však poskytuje i zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, procesní předpisy [tedy zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, zákon č. 500/2004 Sb., správní řád], zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě, a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, zákon č. 13/1993, celní zákon, ale i třeba zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním, atd.

13. Samotná existence zvířat je chráněna zejména zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon poskytuje ochranu druhům volně žijících živočichů a zvláštní ochranu těm, které jsou vzácné či ohrožené, a to tím, že je chrání před zničením, poškozováním, sběrem či odchytem, který vede nebo by mohl vést k ohrožení těchto druhů na bytí nebo k jejich degeneraci, k narušení rozmnožovacích schopností, zániku jejich populace nebo zničení ekosystému, jehož jsou součástí. Stanoví mj. povinnost postupovat při provádění prací v krajině tak, aby nedocházelo k nadměrnému úhynu rostlin a zraňování nebo úhynu živočichů. Dále zákon zakazuje rozšiřovat nepůvodní druhy živočichů nebo jejich křížence do krajiny bez povolení orgánu ochrany přírody a provádět povolený odchyt a zabíjení živočichů nedovoleným způsobem. Zvláště chránění živočichové jsou rozděleni do 3 skupin podle stupně jejich ohrožení, a to na ohrožené, silně ohrožené a kriticky ohrožené. Které zvíře patří do které skupiny upravuje prováděcí vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Stanoví-li tak vyhláška, je chráněn i mrtvý jedinec tohoto druhu, jeho část nebo výrobek z něho. Ochrana těchto zvířat spočívá

v zákazu jakkoli škodlivě zasahovat do jejich přirozeného vývoje, a to ve všech vývojových stádiích. Zejména je zakázáno je chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrcovat.

14. **Ochrana zvířat** proti týrání je upravena zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů. V preambuli je deklarováno, že zvířata jsou stejně jako člověk živými tvory, schopnými na různém stupni pociťovat bolest a utrpení, a zasluhují si proto pozornost, péči a ochranu ze strany člověka. Za **týrání zvířete** se považují jednání vymezená v § 4 zák. na ochr. zvířat. Pokud jde o ryby, mohl by se na ně vztahovat zákaz chovu v nevhodných podmínkách, zákaz bezdůvodně vyvoláva nepřiměřené působení stresových vlivů biologické, fyzikální nebo chemické povahy (míněna např. nepřiměřeně dlouhá přeprava autem), používání živého zvířete jako nástrahy (pokud speciální předpis takový způsob neumožňuje, jako např. zákon o rybářství), usmrcení způsobem působícím nepřiměřenou bolest nebo utrpení (např. udušení), používání elektrického proudu k omezení pohybu (nejde-li o odchyt ryb podle zvláštního předpisu – viz zákon o rybářství). Také se za týrání považuje nedovolená manipulace s živými rybami (tedy zbavování živých ryb šupin nebo ploutví, vsouvání prstů pod skřele do žaber ryb, vtlačování prstů do očnic anebo násilné vytlačování jiker nebo mlíčí; nejde-li ovšem o výzkum a umělý chov ryb). J. Webster uvádí, že „na univerzitě v Utrechtu nedávno uskutečnili zajímavé (humánně motivované) pokusy. Cílem bylo zjistit, zda sladkovodní ryby (především kapři) zažívají pocity podobné strachu a bolest při chycení na háček a při vylovení... Podle výsledků těchto pokusů není možné se vyhnout závěru, že chycená ryba zažívá pocity, pro které nemáme lepší slova než strach a bolest“ (Webster, J. *Welfare – životní pohoda zvířat aneb strážlivé kázání o ráji*. Přeložil M. Špinka. Praha: Nadace na ochranu zvířat, 1999, s. 21).

15. Zákon na ochranu zvířat proti týrání také taxativně upravuje výjimky ze zákazu usmrcování zvířete. Mezi ně patří výkon rybářského práva v souladu se zákonem o rybářství.

16. Zákon ovšem nechrání živočišné druhy spadající do kmene bezobratlých, tedy např. raky. Rak říční je ale zvláště chráněným živočichem podle zákona o ochraně přírody a krajiny, a to druhem kriticky ohroženým, čímž je naopak jeho ochrana ještě zvýrazněna. Jiní bezobratlí však takové štěstí nemají.

17. Mohlo by se zdát, že právní úprava **přepravy zvířat** se týká jen zvířat hospodářských, ale není tomu tak. Vzhledem k § 8a a násl. zák. na ochr. zvířat a § 8 odst. 4 vet. zák. se ustanovení zákona na ochranu zvířat proti týrání, upravující přepravu zvířat a jinou manipulaci s nimi přiměřeně použijí pro všechna zvířata. Pak tedy obecně platí, že během přepravy nesmí být zvíře vystaveno jakékoliv jiné než nezbytné bolesti nebo utrpení. Dále jsou stanoveny zásady přepravy, zákaz přepravy některých zvířat, požadavky na dopravní prostředky, na průběh přepravy. Při manipulaci se zvířaty (i během přepravy) je stanovena povinnost zacházet se zvířaty šetrně.

18. **Ochrana zvířat** institucionálně zajišťují různé **subjekty**. Ústředním orgánem státní správy na tomto úseku je Ministerstvo zemědělství. Orgánem vrchního státního dozoru je Ministerstvo životního prostředí, které koordinuje ve věcech životního prostředí postup všech ministerstev a ostatních orgánů státní správy. Tomuto ministerstvu je podřízena Česká inspekce životního prostředí. Ústřední komisi pro ochranu zvířat zřizuje ministr zemědělství po dohodě s ministrem životního prostředí. Dalším ústředním orgánem